

Norden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna och att motionsyrkandena avslås.

I betänkandet finns fem reservationer (SD, C, V, KD).

Behandlade förslag

Redogörelse 2015/16:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2015.

Skrivelse 2015/16:90 Nordiskt samarbete 2015.

Tolv yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets övervägande.....	6
Det nordiska samarbetet, gränshinder m.m.	6
Motionerna.....	6
Utskottets ställningstagande.....	6
Övriga motionsförslag	10
Skrivelsen och redogörelsen.....	10
Reservationer	11
1. Det nordiska samarbetet m.m., punkt 1 (SD).....	11
2. Det nordiska samarbetet m.m., punkt 1 (V).....	12
3. Gränshinder, punkt 2 (KD).....	13
4. Gränshinder, punkt 2 – motiveringen (C).....	14
5. Gränshinder, punkt 2 – motiveringen (V).....	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Skrivelse 2015/16:90.....	16
Redogörelse 2015/16:NR1	16
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	16
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avslås av utskottet i förslagspunkt 3	18
<i>Tabell</i>	
Övriga yrkanden	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Det nordiska samarbetet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 25,

2015/16:2554 av Aron Emilsson och Cassandra Sundin (båda SD),

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 15 och

2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 14.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

2. Gränshinder

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2689 av Sofia Damm (KD) yrkandena 1 och 2 samt

2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 13.

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (C) – motiveringen

Reservation 5 (V) – motiveringen

3. Övriga motionsförslag

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:890 av Penilla Gunther (KD),

2015/16:1162 av Patrick Reslow m.fl. (M),

2015/16:1219 av Mats Persson m.fl. (FP),

2015/16:2206 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 1 och

2015/16:2660 av Cecilia Widegren (M).

4. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2015/16:90 och redogörelse 2015/16:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 26 maj 2016

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Olle Thorell (S), Sofia Arkelsten (M), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Valter Mutt (MP), Göran Pettersson (M), Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD), Birgitta Ohlsson (L), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S) och Jamal Mouneimne (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet redogörelsen till riksdagen 2015/16:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2015 och regeringens skrivelse 2015/16:90 Nordiskt samarbete 2015, som har en huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Utskottet behandlar även 12 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16.

Den 30 september 2015 tog utskottet emot utrikesutskottet från finska Eduskunta. Den 12–13 oktober stod utskottets ordförande värd för ett möte mellan nordisk-baltiska utrikesutskottsordföranden, NB8. Den 12 november tog utskottet tillsammans med försvarsutskottet emot Estlands försvarsutskott. Den 23–24 november genomförde en delegation från utskottet en utskottsresa till Norge och hade där möten med bl.a. talman Olemic Thommessen, Stortingets utrikes- och försvarsutskott, utrikesminister Børge Brende, försvarsminister Ine Eriksen Søreide samt representanter för civilsamhällets organisationer. Den 3–4 maj 2016 genomförde en delegation från utskottet en utskottsresa till Finland och hade där möten bl.a. med utrikesutskottet och försvarsutskottet, förste vice talman Mauri Pekkarinen, utrikesminister Timo Soini samt representanter för Regeringskansliet, forskningsinstitut och medier.

Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll

I Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2015 (2015/16:NR1) redogörs för Nordiska rådets temasession den 25–26 mars 2015, Nordiska rådets 67:e session den 27–29 oktober 2015, den svenska delegationens arbete samt rådets övriga verksamhet under det gångna året. Berättelsen omfattar även redogörelser för verksamheten i den parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen och den parlamentariska Barentskonferensen.

I skrivelse 2015/16:90 Nordiskt samarbete 2015 redogör regeringen för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar under 2015, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Vidare redogörs för tre områden – grön omställning och klimat, arbetsmarknad och konkurrenskraft samt gränshinderarbetet – som har varit av särskild betydelse i det nordiska samarbetet under 2015. Därtill redogörs för bl.a. ministerrådets arbete med EU-frågor, för det nordiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet samt för bilateralt nordiskt samarbete under det gångna året.

Utskottets övervägande

Det nordiska samarbetet, gränshinder m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om det nordiska samarbetets inriktning och innehåll samt om gränshinder. Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (KD), 4 (C) och 5 (V).

Motionerna

I motion 2015/16:2554 av Aron Emilsson och Cassandra Sundin (båda SD) yrkande 1 anføres att 2019 bör utses till ett nordiskt år för att synliggöra de band och det samarbete som finns mellan de nordiska länderna samt uppmärksamma Föreningen Nordens 100-årsjubileum.

Vänsterpartiet anför i kommittémotion 2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. yrkande 25 att regeringen bör verka för en utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds- och regionalpolitisk utveckling.

Kristdemokraterna anför i kommittémotion 2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. yrkande 14 att regeringen bör fortsätta att reformera det nordiska samarbetet för att det ska bli så effektivt och relevant som möjligt.

Kristdemokraterna anför i kommittémotion 2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. yrkande 15 att förutsättningarna för att etablera en nordisk beredningsgrupp på hög nivå bör utredas, i syfte att stärka och vidareutveckla det nordiska samarbetet om högspecialiserad behandling inom hälso- och sjukvården.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa, öppenhet och vikten av en rättsstat. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över alla samhällsområden. På många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är viktigt i ett europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt och öppet Norden i ett starkt och öppet Europa.

Utskottet konstaterar att Nordiska ministerrådet har ett nära samarbete med länder och organisationer i Nordens närområde, bl.a. med Estland, Lettland, Litauen, Polen, den nordliga dimensionens olika partnerskap, Östersjöstaternas råd, Arktiska rådet och Barentsrådet. Utskottet noterar att verksamheten vid Nordiska ministerrådets informationskontor i Sankt Petersburg och Kaliningrad utvecklades under 2015 till följd av att ryska

myndigheter under samma år hade registrerat dessa kontor som utländska agenter. Utskottet välkomnar att två samarbetsprogram – ett för högre utbildning och forskning och ett för journalistsamarbete – har kunnat fortsätta att drivas, utan stöd av kontoren. Utskottet hänvisar i sammanhanget till betänkande 2015/16:UU11 Riksrevisionens rapport Arktiska rådet – vad Sverige kan göra för att möta rådets utmaningar (rskr. 2015/16:151), ”Utskottet har tidigare uttalat att regeringen regelbundet bör informera riksdagen om utvecklingen i det arktiska området (bet. 2011/12:UU3, bet. 2013/14:UU14). Utskottet står fast vid detta och föreslår att regeringen i en årlig skrivelse till riksdagen redogör för utvecklingen i det arktiska området och för verksamheten i Arktiska rådet och Barentsrådet. Detta bör ske i samband med den årliga skrivelsen till riksdagen om det nordiska samarbetet.”

I kommittémotion 2015/16:2714 anförs att regeringen bör fortsätta att reformera det nordiska samarbetet för att det ska bli så effektivt och relevant som möjligt, samt att en reformering bör ta hänsyn till att de nordiska länderna i dag möts på fler internationella arenor än tidigare. Utskottet noterar att de nordiska samarbetsministrarna i juni 2014 antog ett omfattande reformpaket för att säkerställa att Nordiska ministerrådet har kapacitet att fungera som ett användbart instrument för de nordiska regeringarna. Som en del av reformpaketet antogs en strategi för internationell profilering och positionering av Norden 2015–2018, bl.a. i syfte att stärka det internationella inflytandet. Utskottet ser denna strategi som ett medel att ytterligare öka det nordiska samarbetets relevans och effektivitet och ser som goda exempel de nordiska ländernas nära samarbeten inför antagandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och inför klimattoppmötet i Paris, vilket bl.a. kom till uttryck i ett antal deklARATIONER från Nordiska ministerrådet.

Vad gäller förslaget i motion 2015/16:2554 om att utse 2019 till ett nordiskt år, kan utskottet konstatera att det nordiska samarbetet är av hög prioritet för såväl nuvarande som tidigare regeringar och att Norden och Sveriges närområde ägnades uppmärksamhet i regeringens utrikespolitiska deklARATION från februari 2016. Utskottet anser att civilsamhällets aktörer spelar en viktig roll för nordiskt samarbete och nordisk integration och att det kan finnas skäl att uppmärksamma Föreningen Nordens verksamhet. Utskottet noterar att Nordiska rådets svenska delegation har ett särskilt samarbetsavtal med Föreningen Norden och att delegationen under 2015 bjöd in representanter för Föreningen Norden och andra civilsamhällesorganisationer till sina delegationsmöten för samarbetsprojekt och utbyte av information. I fråga om att utse ett särskilt nordiskt år finner utskottet dock inte att det är nödvändigt med något initiativ från riksdagen.

Angående förslaget i kommittémotion 2015/16:377 om utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds- och regionalpolitisk utveckling kan utskottet konstatera att det övergripande målet med det nordiska regionalpolitiska samarbetet är att bidra till hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i samtliga regioner och att få till ett effektivt samarbete kring gemensamma regionala frågor. Utskottet konstaterar också att genomförandet

av samarbetsprogrammet inom regionalsektorn fortsatte under 2015. I ovan nämnda motion framhålls också behovet av gränsstatistik över arbetstagare som reser till andra nordiska länder för att arbeta. Utskottet anser att statistik är ett viktigt underlag för att fatta beslut som rör mobilitet inom Norden och över de nordiska gränserna. Utskottet välkomnar att det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet har tagit initiativ till ett treårigt projekt, Nord Mobility, i vilket den finska statistikmyndigheten Statistics Finland i samarbete med de nordiska motsvarigheterna producerar och publicerar statistik över nordisk rörlighet och förmåner över gränserna. I motionen anförs vidare att en nordisk infrastrukturpolitik bör införas, med en gemensamt finansierad, ägd och driven infrastruktur, däribland vägar och järnväg. Utskottet noterar att Nordiska rådet under året antog en framställning på transportområdet i vilken de norska, svenska och danska regeringarna rekommenderades att tillsätta en arbetsgrupp för att belysa de samhällsekonomiska fördelarna av och förutsättningarna för en höghastighetsjärnväg på sträckan Köpenhamn–Göteborg–Oslo (framst. 5/2015). Nordiska ministerrådet framhöll i sitt svar att man såg positivt på initiativ som kunde stärka transportförbindelserna och knyta länderna närmare samman. Vad gäller upprättandet av en särskild arbetsgrupp kunde Nordiska ministerrådet konstatera att ett politiskt samarbete om gränsöverskridande transportinfrastruktur redan var etablerat mellan berörda länder, och att behovet av ett fördjupat samarbete på området således redan var tillgodosett. Ministerrådet anförde vidare att utvecklingen på området borde ske i löpande dialog mellan ländernas regeringar och inom myndighetssamarbetet. Utskottet noterar att Jernbaneverket och Trafikverket för närvarande utreder förutsättningarna för att utveckla järnvägstrafiken mellan Oslo och Göteborg på kort och lång sikt. Denna utredning kommer att utgöra underlag för den proposition med förslag till inriktning för infrastrukturplaneringen och ekonomiska ramar för planperioden 2018–2029 som regeringen väntas överlämna till riksdagen hösten 2016.

Beträffande förslaget i kommittémotion 2015/16:2568 om att utreda förutsättningarna för att etablera en nordisk beredningsgrupp på hög nivå om högspecialiserad behandling inom hälso- och sjukvården noterar utskottet att rapporten Det framtida nordiska hälsosamarbetet, med 14 förslag på hur det nordiska samarbetet på hälsoområdet kan utvecklas, överlämnades till Nordiska ministerrådet i juni 2014. Ministerrådet beslutade under 2014 att påbörja ett samarbete rörande rapportens förslag om högspecialiserade behandlingar, sällsynta diagnoser, psykiatri, hälsoberedskap och tjänstemannautbyte, och detta samarbete har nu inletts. Förslaget om högspecialiserade behandlingar har diskuterats i ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik, och utskottet välkomnar att kommittén i november 2015 gav mandat för upprättandet av en nordisk beredningsgrupp för högspecialiserad behandling med tillsättning under 2016.

I kommittémotion 2015/16:2714 och i den enskilda motionen 2015/16:2689 understryks behovet av att motverka gränshinder i Norden.

Utskottet konstaterar att det formella nordiska samarbetet inleddes utifrån tanken att medborgarna ska kunna röra sig fritt mellan de nordiska länderna, välja var de vill bo och arbeta samt driva företag eller annan verksamhet utan att hindras av nationsgränserna. Enligt utskottets uppfattning är detta fortfarande en av det nordiska samarbetets viktigaste uppgifter. Utskottet konstaterar att det fortfarande främst är skillnader i skatte- och avgiftssystem, sociala förmåner och regler för varor och tjänster som kan bromsa rörligheten i Norden.

Utskottet konstaterar att riksdagen den 17 december 2015 beslutade att anta en lag om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet (bet. 2015/16:JuU24, rskr. 2015/16:122). I betänkandet finns reservationer från M, SD, C, V, L och KD. Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i slutet av 2015 och under 2016 har fattat beslut om att införa tillfälliga inre gränskontroller och id-kontroller för inresa i Sverige från Danmark. Dessa beslut har fortlöpande förlängts och är för närvarande i kraft.

Samhällsutvecklingen gör att regelverk tillkommer, försvinner eller reformeras. Varje ändring rymmer en risk för att nya gränshinder uppkommer. Därför måste arbetet med att förebygga och avskaffa gränshinder stå högt upp på det nordiska samarbetets dagordning. Utskottet kan konstatera att gränshindersfrågor fanns på dagordningen vid de nordiska samarbetsministrarnas samtliga formella ministerrådsmöten under 2015. Gränshinderrådet, som är ett politiskt tillsatt organ som har de nordiska regeringarnas uppdrag att främja den fria rörligheten inom Norden, är också en central aktör för att förebygga och avlägsna existerande gränshinder mellan de nordiska länderna. Utskottet välkomnar att de nordiska statsministrarna vid Nordiska rådets session i oktober 2015 antog en deklaration om att de genom Gränshinderrådet avser att intensifiera dialogen med representanter för näringslivsorganisationerna och arbetsmarknadens parter så att dessa kan involveras ytterligare i det nordiska arbetet med att avlägsna gränshinder.

Utskottet noterar att Nordiska rådet, som ett led i det förebyggande arbetet, under 2015 rekommenderade Nordiska ministerrådet att införa som en fast praxis att Nordiska ministerrådets ordförandeland löpande går igenom kommande EU-rättsakter, gör en prioritetsordning av dessa utifrån direktivens uppskattade betydelse för den fria rörligheten i Norden samt bjuder in till nordiska samråd kring tolkning, process och implementering (framst. 3/2015). Utskottet noterar att Nordiska ministerrådets danska ordförandeskap under 2015 påbörjade en undersökning av formerna för en gemensam genomgång av kommande EU-rättsakter, ett arbete som nu tagits vidare av det finska ordförandeskapet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2015/16:2971 yrkande 13, 2015/16:377 yrkande 25, 2015/16:2714 yrkandena 13 och 14, 2015/16:2568 yrkande 15 samt 2015/16:2689 yrkandena 1 och 2.

Övriga motionsförslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår de motionsyrkanden som anges i bilaga 2.

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2014–2018 som utskottet antog i oktober 2014. Utskottet har vid en genomgång funnit att de yrkanden som anges i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna i bilaga 2.

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottet föreslår att skrivelse 2015/16:90 och redogörelse 2015/16:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Det nordiska samarbetet m.m., punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2554 av Aron Emilsson och Cassandra Sundin (båda SD) och avslår motionerna

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 25,

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 15 och

2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi betraktar Sverige i fallande ordning som en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. Mot bakgrund av det vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. De nordiska länderna är i hög grad sammanflätade när det gäller kultur, språk och gemensamma samhällssystem. Samverkan mellan länderna är stark genom t.ex. Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, och vilar på en lång och stark tradition. Norden är världens tionde största ekonomi. Våra grannländer är några av våra viktigaste handelspartner och vi deras. Norden är den nordiska modellen, de gemensamma kulturyttringarna och det gränsöverskridande samarbetet.

De nordiska länderna delar gemensamma nämnare och möjligheter. Möjligheter och förutsättningar för att fördjupa och förstärka det nordiska samarbetet. På parlamentarisk nivå och regeringsnivå samverkar Norden genom Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, men det finns även viktiga aktörer inom civilsamhället som arbetar för att informera om Norden och stärka det nordiska samarbetet. En sådan aktör är Föreningen Norden som grundades redan 1919.

Föreningen Norden arbetar för att genom sitt nätverk folkbilda, informera om och utveckla det nordiska samarbetet inom kultur, utbildning, språk, miljö- och klimat och näringsliv. Man har regional och lokal verksamhet i Sverige, men finns också över hela Norden genom paraplyorganisationen Föreningarna Nordens Förbund (FNF). Dessa nätverk jämte de parlamentariska råden skapar och underhåller ett fantastiskt samarbete med folklig förankring.

Samtidigt kan mer göras för att synliggöra de band och det samarbete som sker mellan de nordiska länderna och vad det vilar på, särskilt i förhållande till EU-samarbetet. Den samförstånds- och konsensusanda som ofta råder kan stundtals vara mindre het att rapportera om, men är samtidigt mycket värdefull för vårt nära och långvariga samarbete.

Mot bakgrund av de nära band som finns, historiskt, kulturellt, geografiskt och framåt, finns det goda skäl att uppmärksamma och fira det nordiska samarbetet över hela landet och om möjligt hela Norden. Förslagsvis kunde ett passande tillfälle för detta vara i mars 2019, då Föreningen Norden och flertalet av dess motsvarigheter i våra grannländer firar 100-årsjubileum. Samverkan kring hur en agenda för firandet kan se ut skulle kunna ske mellan regeringen och riksdagen, FNF och andra berörda aktörer. Att uppmärksamma, fira och synliggöra det nordiska samarbetet i en tid då vi dels har ett nära samarbete, dels står inför gemensamma utmaningar, skulle ha både en aktuell och historisk dimension. Det skulle också påvisa hur vi kontinuerligt kan arbeta för att förstärka ett redan starkt samarbete, vilket bygger Sverige starkt, skapar sammanhållning och folklig förankring, och inte minst stärker vår gemensamma region.

2. Det nordiska samarbetet m.m., punkt 1 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 25 och avslår motionerna

2015/16:2554 av Aron Emilsson och Cassandra Sundin (båda SD),

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 15 och

2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi ser en stor potential i att utveckla det nordiska samarbetet över landsgränserna. Vi vill utveckla en nordisk samverkan inom regionalpolitiken, framför allt med våra grannländer Norge och Finland. Vi har mycket gemensamt och skulle alla tjäna på att utveckla samarbetet inom ett flertal områden, såsom infrastruktur, forskning, kapitalförsörjning för landsbygden, arbetsmarknad och service. Därför vill vi att Sverige tar de initiativ som behövs för att utveckla en regionalpolitisk samverkan mellan de nordiska länderna.

Konkret och omfattande samverkan mellan länderna är särskilt angelägen i fråga om infrastruktur, service, utbildning, arbetsmarknad, hållbar livsmedelsproduktion och finansiella system.

Vi föreslår att vi skapar en nordisk infrastrukturpolitik där man bygger gemensamt finansierade, ägda och drivna vägar, järnvägar, flygplatser och bredband.

Ett djupare samarbete mellan de nordiska ländernas utbildningsväsen bör etableras. En samverkan på nordisk nivå mellan regionala högskolor kring landsbygdsutveckling kan på sikt bidra till att bygga upp nya näringar och stärka småföretag i de regioner som har störst utvecklingsbehov.

Vi vill underlätta och öka tryggheten för arbetstagare som bor i ett nordiskt land, men som arbetar i ett annat. Vi föreslår därför att detta utreds, bl.a. genom att se över gemensamma avtal mellan de nordiska länderna som berör detta område. Det behöver tecknas bilaterala avtal mellan de nordiska länderna om gränsstatistik så att de som arbetar i ett annat nordiskt land syns i landets statistik.

Livsmedelsproduktionens påverkan på klimatförändringarna, när det gäller såväl produktion som transporter, är väl känd. Vi föreslår därför att Nordiska rådet tar fram en ur miljösynpunkt hållbar nordisk livsmedelsstrategi så att vi i större omfattning blir självförsörjande och mindre beroende av import.

Vi föreslår att de nordiska lokala sparbankerna och andelsbankerna ges möjligheter att stärka småföretagen och deras utveckling i regioner utanför de nordiska tätortsregionerna. Vi vill låta utreda en gemensam nordisk kompetensbank för de lokala banker som finns i Norden, detta för att stärka landsbygdsutvecklingen, finansieringen av nya jobb och företag samt för att öka bankkonkurrensen.

3. Gränshinder, punkt 2 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2689 av Sofia Damm (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi anser att det nordiska samarbetet bör fokusera på att lösa de gränshinder som försvårar den fria rörligheten och integrationen mellan de nordiska länderna. Vi uppskattar tillsättandet av Gränshinderrådet och förutsätter att

regeringen ger riksdagen fortlöpande rapportering om dess arbete och prioriterar insatser mot gränshinder i Öresundsregionen.

Öresundsregionen är Nordens största samarbetsregion. Totalt bor ungefär 3,8 miljoner människor i regionen. Varje dag åker ca 15 000 personer tåg mellan länderna. Införandet av gränskontroller och id-kontroller innebär stora utmaningar för kollektivtrafikmyndigheter, transportföretag och för alla de människor som pendlar. De fördelar som Öresundsregionen upparbetat riskerar att försämrans. Näringslivet i södra Sverige har Öresundsförbindelsen som ett naturligt och vardagligt nav. Vi vill därför framhålla vikten av att regeringen ser över och kontinuerligt utvärderar gränskontrollernas och id-kontrollernas inverkan på det nordiska samarbetet och lägger fram förslag för att minimera deras effekter.

4. Gränshinder, punkt 2 – motiveringen (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Ställningstagande

Den fria rörligheten och passfriheten inom Norden är en viktig del i det nordiska samarbetet och för integrationen de nordiska länderna emellan. Att minska gränshindren och öka rörligheten är viktiga målsättningar inte minst ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. De tillfälliga inre gränskontroller och id-kontroller som riksdagen fattat beslut om har påtagligt förändrat förutsättningarna för såväl pendling som handel. Id-kontrollerna, eller id-kraven som det egentligen handlar om, drabbar såväl nordiska medborgare som övriga EU-medborgare, turister, besökare och människor som avser söka asyl. Detta är allvarligt på både kort och lång sikt. Beslut som äventyrar den nordiska samverkansidén ska undvikas så långt som möjligt.

Vi har motsatt oss de införda kontrollerna och har, bl.a. i medlemsförslag till Nordiska rådet, föreslagit att en strategi för hur medlemsländerna tillsammans kan hantera flyktingsituationen tas fram, och att eventuella planer på skärpning av regler som kommer att innebära negativa konsekvenser för det nordiska samarbetet lyfts i Nordiska ministerrådet för samråd.

Näringslivet i Öresundsregionen är starkt beroende av väl utvecklade kommunikationer och en fortsatt integration. Att inre gränskontroller och id-krav införts och förlängts är därför ett steg bakåt för det nordiska samarbetet, och åtgärder behöver vidtas för att normalisera situationen i de nordiska gränsområdena och möjliggöra en återgång till den fria rörlighet som i decennier präglat Norden.

5. Gränshinder, punkt 2 – motiveringen (V)

av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Vi vill se en human flyktingpolitik i Sverige och Europa. Vi står upp för asylrätten, den grundläggande mänskliga rättigheten att flyktingar ska ha rätt att söka asyl, kunna få sina asylskäl prövade på ett rättssäkert sätt och erbjudas en fristad när det finns behov av det. Det är genom ett utbyggt och välfungerande mottagningssystem vi hanterar det faktum att ett stort antal människor söker sig till Sverige och Europa, inte genom att begränsa möjligheterna att kunna få söka asyl. Regeringens politik innebär inskränkningar i asylrätten som vi inte kan stå bakom. Vi delar inte heller bilden av att den allmänna ordningen och inre säkerheten varit hotad.

Regeringens beslut att införa gränskontroller och id-kontroller resulterade i en dominoeffekt genom hela Europa. Danmark, Österrike, Slovenien och Makedonien har stängt gränserna efter regeringens beslut. EU:s avtal med Turkiet kan ses som en konsekvens av det svenska agerandet, och nu har även Turkiet delvis stängt gränsen mot Syrien. Gränskontrollerna och id-kontrollerna har också fått konkreta konsekvenser i vårt närområde. Nyligen kapsejsade en båt med fyra flyktingar i Öresund. Två av dem skadades, en person så allvarligt att hen hamnade i respirator.

Införandet av gränskontroller och id-kontroller innebär en inskränkning av ett av de viktigaste framstegen i det nordiska samarbetet, den fria rörligheten och passfriheten mellan våra länder. Passfriheten, som funnits sedan 1950-talet, har fördjupat och stärkt den nordiska gemenskapen. Den nordiska arbetsmarknaden hänger i dag tydligt samman bl.a. tack vare passfriheten. Människor runt om i Norden har fått större möjligheter att studera, arbeta, resa, bosätta sig och mötas inom Norden. Det har starkt bidragit till att göra Norden rikare. Gränskontrollerna och id-kontrollerna försvårar nu vardagen för många i Norden, men också våra ekonomier.

När EU inte klarar av att hantera flyktingsituationen bör de nordiska länderna gå före och samarbeta om att ta emot människorna som flyr. I stället ser vi hur de nordiska länderna medvetet har försvårat för människor att använda sin rätt att söka asyl. Det är en farlig utveckling som äventyrar asylrätt och mänskliga rättigheter.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2015/16:90

Regeringens skrivelse 2015/16:90 Nordiskt samarbete 2015.

Redogörelse 2015/16:NR1

Redogörelse 2015/16:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2015.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds-/regionalpolitisk utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:890 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att främja nordiskt samarbete för ökad kunskap och bättre behandling av drogmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1162 av Patrick Reslow m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med att skapa ökade förutsättningar för en fortsatt integration inom Öresundsregionen och undanröja de hinder som försvårar en sådan fortsatt integration och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1219 av Mats Persson m.fl. (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse en särskild förhandlingsperson med uppdraget att ta bort gränshinder i Öresundsregionen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2206 av Börje Vestlund m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt samarbete i hbt-frågor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2554 av Aron Emilsson och Cassandra Sundin (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse 2019 till Nordiskt år och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att en nordisk beredningsgrupp etableras på hög nivå som kan stärka och vidareutveckla det nordiska samarbetet om högspecialiserad behandling inom hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2660 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det nordiska samarbetet och öka tillgängligheten för patienter genom att stärka patienternas möjlighet att fritt välja vård i Norden, oavsett nationsgränser, samt för vårdens specialiteter att ytterligare samarbeta och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2689 av Sofia Damm (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera insatser mot gränshinder i Öresundsregionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge riksdagen fortlöpande rapportering om de framgångar som Gränshinderrådet kommer att åstadkomma och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2714 av Sofia Damm m.fl. (KD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge riksdagen fortlöpande rapportering om de framgångar som Gränshinderrådet åstadkommer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fortsätta att vara pådrivande för att reformera vårt nordiska samarbete till att bli så effektivt och relevant som möjligt och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avslås av utskottet i förslagspunkt 3

Övriga yrkanden

Motion	Motionär	Yrkande
2015/16:890	Penilla Gunther (KD)	1
2015/16:1162	Patrick Reslow m.fl. (M)	1
2015/16:1219	Mats Persson m.fl. (FP)	1
2015/16:2206	Börje Vestlund m.fl. (S)	1
2015/16:2660	Cecilia Widegren (M)	1